

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, ktsz. tagdíjak, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

A földmivelésügyi miniszter vámpolitikai nyilatkozatához.

Irta: Dr. Boros Béni.

A földmivelésügyi miniszter egyik közgazdasági lap tudósítója előtt nemrég nyilatkozatot tett az új vámtarifával kapcsolatban.

Tekintettel arra, hogy a vámtételek s általában a vámpolitika az egész ország közgazdasági életére s mezőgazdaságunk létérdekeire is döntő befolyással van s tekintettel éppen a miniszter súlyos egyéniségére s a nyilatkozat rendkívüli horderejére, szükséges, hogy ahhoz általánosságban s a mezőgazdaság szempontjából is néhány megjegyzést fűzzünk.

Amennyire helyeseljük a nyilatkozat elméleti megállapításait, mint egy helyes s követhető vámpolitika plasztikus bemutatott irányelveit, annyira csodálkozunk kell azon, hogy a miniszter azokkal az új vámtarifát s általában vámpolitikánkat összhangban levőnek és szükségesnek találja. E tekintetben, ha gazdasági életünk valódi helyzetét s a gyakorlati élet tényeit nézzük s annak hatásait érezzük, sajnos nem lehetünk a miniszter Urral egy véleményen, sőt meg kell állapítanunk, hogy az új vámtarifa s általában ma érvényben levő vámpolitikánk egyenesen ellentétben áll éppen a miniszter által leszögeezett elvekkel és követelményekkel. Annyira nyilvánvaló ez az ellentét, hogy a miniszteri nyilatkozatot helyesen értelmezve, egyenesen az új vámtarifa s általában vámpolitikánk súlyos kritikájának kell, hogy tekintsük. Éppen ebben rejlik a nyilatkozat nagy hordereje, de éppen ezért kétszeresen sajnálatos, hogy a miniszter nem tudta a kormányban felfogását érvényesíteni s így kénytelen maga is a vámtarifa szükségességének elismerésével lényegi ellentmondásba keveredni.

A miniszter szerint az új vámtarifa ahogyan megalkották, szükséges volt, mert egyoldalúan nem csökkenthetjük a vámokat, ha azt a többi államok sem teszik. Elismertük, hogy az adott helyzetben egyik napról a másikra nem rombolhatjuk le a vámsorompókat s nem szakíthatunk a védvamos rendszerrel ipari termelésünk veszélyeztetése nélkül. Ezt tényleg senki sem kívánhatja. Ámde vámtarifánk módosításával az történt, hogy a behozatali vámtételek minden vonalon, így éppen a miniszter elvével ellentétben a mezőgazda legfőbb szükségletét képező gépek, eszközök, alkatrészek s anyagokra vonatkozóan is oly nagymértékben emeliettek, hogy az egy észszerű védvamos politikával sem egyeztethető össze s a mezőgazdasági termelés s az általános fogyasztás további megdrágítására kell hogy vezessen. A vámmelés pedig nem annyira a külföldi hasonló intézkedések, hanem főleg a leu emelkedésének ellensúlyozására

történt, mert ez a nagyipar elhelyezési s export lehetőségeit csökkentette.

Kérdjük azonban, vajjon az összes mezőgazdasági terményeink s különösen erdélyi állattenyésztésünk export lehetőségei nem csökkentek-e ugyanezen okból éppen olyan, vagy még sokkal nagyobb mértékben? Köztudomásu, hogy állattenyésztésünk s egész mezőgazdasági termelésünk, idevéve a szőlő s gyümölcs-termelést is, katasztrófális helyzetben van. S valóban különösen kell, hogy hasson az ország gazdátársadalmára, hogy a földmivelésügyi miniszter a nagyipar azonnali támogatását az adott helyzetben még az általa megbélyegzett vámmokkal is szükségesnek találja, de arra még nem tartja az időt elérkezettnek, hogy mezőgazdasági termelésünket éppen az általa hirdett elvek szerint vámpolitikai téren is már most hasonló módon támogassa, hanem ezen támogatás szükségességét csak mint elméleti követelményt s mint jövőbeni óhajtatást hangoztatja.

Erdélyi állatvásárainkon a kivitel teljes pangása miatt forgalom ugyszólván nincs, a wieni piacra kényszerűségből kiszállított hizott ökreinkért a tavalyi 30-34 lel kgr.-onkénti ár helyett jó ha 20-22 lel jut a gazdának vagy exportörnek, a buza ára lezuhant s keletre nincs s ugyanekkor kormányunk a még mindig fennálló export illetékek törlesztését sem tartja időszerűnek, nem is beszélve a tarifális s más kivitel s értékesítést gátló intézkedésekről s a mezőgazdaság egyéb bajáról. Igaz, hogy amint eddig sem segített mezőgazdaságunkon a kiviteli illetékek mindig megkésve történt leszállítása, úgy most is már csak alamizsna jelle gével bírna.

A miniszter túlzottan tartja azok véleményét, akik mindenáron industrializálni akarják az országot s igen helyesen csupán a fejlődés reális bázisával rendelkező iparágak támogatását kívánja, s azt sem mindig, — mint a szén és fémiparnál, — a fogyasztást aránytalanul megdrágító védvammal. Ezzel szemben valóban nem szükséges bizonyítani, hogy éppen a túlzott mértékű ipari védvamosokkal s éppen ezen túlzó védvamos politika szükségességének valóságos közéleti dogmává emelésével egy minden áron való ipari védelmi és fejlesztési politika folyik nálunk, amihez hozzájárul mindennemű fogyasztási cikke kiterjedő s pénzügyi szempontokkal indokolt általános vámkorlát. Így ez a politika az ipari cikkek mesterséges hallatlan megdrágításával s az ország tulnyomó többségét kitevő fogyasztórétegek s ezek között elsősorban a mezőgazdasági lakosság érdekeire való tekintet nélkül, sőt a mezőgazdasági termelés önkretéléte árán is akarja célját megvalósítani, s részben e cél érdekében is a mezőgazdasági termelvények árát mesterséges eszközökkel sokkal a világiaci ár alá szorítja, hogy az ipari munkabéreket ezzel is alacsonyabb nívón tarthassa.

Ennek a közgazdasági és vámpolitikának az eredménye az, hogy nálunk az iparcikkek s a mezőgazdasági nyerstermények ára között az utóbbiak rovására oly nagyfokú az aránytalanság, amint Románián kívül ugyszólván sehol a világon nem létezik s melynek következményei immár nemcsak gazdasági, hanem erkölcsi téren is jelentkeznek a mezőgazdasági népesség mindjobbán fokozódó nyugtalanságában, elégedetlenségében és elkeseredettségében.

Anélkül, hogy a különösebb szakszerűség igényével akarnánk fellépni, joggal kérdezhettük az illetékesektől, vajjon a behozatali vámok általános emelése valóban az okvetlenül szükséges általános rendszabály volt-e az ország érdekeinek megvédésére? s nem-e lehetett volna közgazdasági életünk vélságán, hazai iparunk érdekeit is beleértve, legalább időlegesen alkalmasabb s célszerűbb módon enyhíteni, mondjuk a kormány által be is harangozott bankjegyszaporítással s a leu értékelésének rendszabályozásával, ami, úgy tudjuk, a földmivelésügyi miniszter régi programmpontjait közé is tartozik, feltéve, hogy a kormánynak elég ereje is lett volna, — a liberális hatalom ellenére — programját meg is valósítani s e helyett nem tette volna magáévá újabbban a gazdasági életünket s különösen mezőgazdaságunkat még súlyosabb következményekkel fenyegető revalorizációs elvet, amire pedig a miniszterelnök újabb nyilatkozatából következtelnünk lehet.

Kénytelenek vagyunk ezek után megállapítani, hogy nálunk, dacára a jelenlegi kormány sokszor hangoztatott agrárbarát irányzatának, most is, sőt az új vámtarifával fokozott mértékben agrárellenes vámpolitika érvényesül, ami pedig a megfelelő értékesítés lehetetlenné tételével eleve ugyszólván meddőségre kárhoztolja az összes egyébként dicséretes és szükséges törvényhozási, vagy társadalmi agrár törekvéseket.

Annál sérelmesebb ez a politika mezőgazdaságunkra, mert az iparfejlesztés jelszava alatt a valóságban nem annyira a hazai ipar fejlesztése és védelme, hanem a nagyipari bank- és tőkeérdekeliségek védelme és támogatása folyik a fogyasztó tömegek s a mezőgazdaság rovására. És ha el is ismerjük, hogy a védvamosokkal gyakorlati okokból nem szakíthatunk, éppen a túlzásokkal szemben szükséges minden alkalommal rámutatni, hogy az ipari védvamosok rendszere, amint ezt kiváló közgazdasági írók egész sora kifejtette, az iparfejlesztésnek sem alkalmas eszköze, mert egyéb hátrányoktól eltekintve, éppen a versenyserkentő hatásának kikapcsolásával drága termelésre vezet, az általános fogyasztóképeséget csökkentti, s ezzel végeredményben az ipar egészséges fejlődését is akadályozza.

Könnyen megállapíthatjuk ezeket a hatá-

Minden gazda biztosítsa terményeit

jéghár ellen a

Gazdák

Általános biztosító
Részv.-társ.-nál.

Vezérképviseletek:

Arad, Brassó, Déva, Gyulafehérvár, N.-várad, Nagykároly, Szatmár, Marosvásárhely, Temesvár, N.-szében.

Az E. G. E. tagjai kedvezményben részesülnek.

sokat hazai közgazdasági életünkben is, ha tekintetbe vesszük, hogy nálunk az ipari védvámok főleg arra szolgálnak, hogy lehetővé tegyék nagyiparunk részére a jövedelmező termelést 20—30%-os hitellel akkor, amidőn Svájc 3%-os, más iparállamok legfeljebb egy-két százalékkal drágább pénzzel termelnek. Amidőn iparunk kevésbé tökéletes technikai berendezéssel s munkamódszerek mellett, másutt ismeretlen közlekedési s egyéb nehézségekkel küzd, illegitim kiadásokkal, aránytalan igazgatási költségekkel, sőt állami sequestrumokkal terheltén dolgozik s természetesen a kölcsön, vagy belétkamallábal arányban álló osztalékokat is kell, hogy fizessen. Másrészt pedig, ha látjuk, hogy nagyiparunk minden protekció és védelem dacára sem fejlődik ezzel arányban, hanem sok téren még hanyatlík, amit a leépítésekéről s fokozódó munkanélküliségről minduntalan olvasható nap hírek is igazolnak.

Senki sem csodálkozhatik a helyzet ilyen alakulásán, ha kellő figyelmet fordít éppen a földművelésügyi miniszter szakszerű kijelentéseire s a már említett tudományos megállapításokra s figyelemmel kíséri azokat a törekvéseket, amelyeket az európai közvélemény a népszövetségiől kezdve, társadalmi s sajtómegnyilatkozásokon át állandóan hangoztat, a vámsorompók lerombolására, vagy legalább is a túlzott gazdasági elzárkózások csökkentésére.

Sajnos mindezek a szempontok és törekvések nálunk sem hivatalos, sem politikai és társadalmi vezetőkörünk részéről kellő méltánylásra nem találunk, hanem ehelyett még az agrárérdekek hivatott képviselője is az elzárkózásnak nálunk tradicionális s jelenben különösen tulhajtott politikáját kénytelen elfogadni. Tradicionális ez a szellem, hiszen emlékezhetünk, hogy már a régi békevilágban, amidőn mindenütt szabadon utazhattunk, Románia határát még a kiránduló is csak szigorú előzetes engedéllyel léphette át, akkor is csak pár kilométerre.

Ha tagadhatatlan is, hogy az államháztartás terén a vámjövödelmeknek fontos szerep jut, a túlzásokat még pénzügyi szempontokkal, vagy a fizetési mérleg aktivitásának szempontjával sem lehet elméletileg kellőképpen indokolni, mert általában az állami szükségletekre nem a vámok aránytalan emelésében, hanem a lakosság jólétének s vagyonszerzésének s ezzel az általános adózőképeségnek emelkedésében kell a legfőbb fedezetet találni, a fizetési mérleg kedvező alakulására pedig elsősorban a termelés és kivitel általános emelkedése kell, hogy alapul szolgáljon.

Nem a vámok túlzott emelésére volt és van szüksége az országnak, hanem a normális gazdasági élet mielőbbi helyreállítására, egészséges valutáris pénz és hitelviszonyokra, hogy hazai iparunk a termelési költségek csökkenésével a túlzott vámvédelem nélkül elsősorban természetes előnyeinél fogva is versenyképes lehessen a külföldi iparral szemben, hogy a külkereskedelmi forgalom megindulásával s a belső fogyasztóképeség emelkedésével az egyes termelési ágak között s a mezőgazdaság termelési költségei és értékesítési árai között az egyensúly helyreálljon és egyben közlekedésügyünk s közállapotaink javulásával mezőgazdaságunk is visszanyerje életképességének és fejlődésének feltételeit s ezzel gazdasági életünk a hanyatlás helyett a konszolidáltság állapotába jusson.

Elmélkedés a földforgatásról talajbiológiai szempontból.

Írta: Sirányi Jenő szől. és bor. főfelfügglő.

Valamikor régen, úgy 30 éve talán, azt tanuljuk, hogy a földforgatásnak a talaj mély megporhanyításán kívül az a másik főcélja, hogy annak felső, — humuszban és növényi tápanyagokban gazdag — rétegét abba a mélységbe juttassuk le, ahová az oda ültetendő növények, szőlő, gyümölcsfa, stb., gyökerei fognak jutni, hogy így növényi tápanyagokban gazdagabb földrétegbe kerüljenek.

Amikor átolvastam előbb a Ballenegger Róbert 1921 ben megjelent „A termőföld” című óriási értékű könyvét, amelyet — csak úgy melleleg megjegyezve — minden intelligens magyar gazdának betéve kellene tudnia, és utóbb Herényi Gotthard Sándor, mindnyájunk legnagyobb tisztelgésére és nagyrahecsülésére érdemes egyik büszkeségünknek a folyó ében megjelent „A mikrobás természetés módszer” című kiváló munkáját, az a gondolat és meggyőződés érlelődött meg bennem, hogy hát akkor minek a forgatás; hiszen akkor nem kell, sőt nem is szabad forgatni, csak porhanyítani kell! Ezt azonban annál inkább kell.

A legutóbbi kutatások eredményéből ugyanis tudjuk, hogy a talajban végbemenő mállási folyamatok nagy része, továbbá a humuszképződés és végül a nitrifikáció, vagyis humuszképződés folyamán felszabaduló nitrogén, valamint a levegő szabad nitrogénjének megkötése és átalakítása ammóniává, illetőleg salétromossavvá és végül salétromossavvá, minden kétségen felül biológiai folyamat, amit a talajban élő — majdnem kizárólag aerob — baktériumok idéznek elő.

Mint hogy e hasznos talajbaktériumok — egy csekély töredéktől eltekintve — aerobok, egészen természetes, hogy csak a talaj legfelső rétegében élnek, miután egyrészt csak itt jutnak elegendő oxigénhez (a talaj mélyebb rétegeibe lejutó levegő már nem tartalmazván annyi oxigént, amennyire szükségük van), másrészt, mert a megélhetésükhöz szükséges tápanyagokat a humuszból nyerik, ami szintén csak a talaj legfelső részében van kellő mennyiségben.

Ezek a baktériumok a talajban felette hasznos munkát végeznek, legfőképpen azért, hogy a talaj nitrogénkészletét gyarapítsák, de csak addig, amíg elegendő oxigénhez jutnak. Igen, de ha a talajt megforgatjuk, vagyis a föld legfelső rétegét a forgatás eddigi szabályai értelmében 50—70 cm. mélységre letemetjük, a talaj e hasznos baktériumai legfeljebb addig élnek, amíg a megforgatott talaj kissé megülepszik, miáltal lehetetlenné válik, hogy hozzájuk — a rajtuk fekvő elég vastag földrétegen át — elegendő levegő jusson le.

Herényi Gotthard Sándor ugyanis, aki az említett nitrogén megkötő és nitrifikáló talajbaktériumokat, vagy ahogy ő nevezi, talajbiontákat talajoltás céljából — bizonyos általa kitapasztalt módon — tenyészté, azt tapasztalta, hogy ha e vegyes kultúra-földből és egyebekből álló tenyésztő telepét szerinte „Edafon” t, 35 cm.-nél vastagabb rétegben hagyja állani, a telep mélyebb rétegében az anaerob denitrifikáló baktériumok lépnek túlsúlyra és az előbbi hasznos szervezetek munkáját, illetve terményét a salétromot megbontva tönkreteszik, vagyis újból szabad nitrogénné alakítván át, visszaadják a levegőnek. Ebből kifolyólag természetesnek találom, hogy a földforgatás miatt nemcsak az történik, hogy az 50—70 cm. mélyre leforgatott feltalajban élő hasznos baktériumok mennek tönkre az oxigénhiány következtében, hanem a levegőtől való elzárás folytán elszaporodnak benne az anaerob denitrifikáló baktériumok és éppen úgy megbontják a hasznos nitrogénvegyületeket, mint a Herényi Gotthard Sándor által leirt esetben. Ebből aztán az is önként következik, hogy a mélybe jutott talajréteg tápanyagokban való gazdagsága így mihamar megszűnik.

De tegyük fel, hogy a denitrifikáló baktériumok nem bontják meg a salétromvegyületeket a leforgatott feltalajban. Ez esetben is van-e haszna a leforgatásnak? Véleményem szerint nincs, mert hiszen a nitrifikáló baktériumok elpusztulván, több nitrogénvegyület ott nem keletkezik s ami ott van, azt egyrészt hamarosan felveszik a szőlő vagy gyümölcsfa gyökerei, másrészt a felülről jövő csapadékvíz lemossa még mélyebbre, ahol már nincsen gyökér, amely felvehetné. Csak úgy, per tangentem jegyzem itt meg, hogy egy kis fizikai vitára alkalmas az is, ha tovább fűzzük az okoskodást és arról gondolkozunk, hogy kizárólag a lefelé szívargó csapadékvízben oldott növényi tápsóknak a gyökerek által való minél hiánytalanabb felhasználása szempontjából, mi a jobb, az e, ha a tápsókban gazdag feltalajt a helyén hagyjuk, vagy az, ha azt közvetlenül a gyökerek közé juttatjuk.

Egészen magától értetődik, hogy a földforgatás után egy bizonyos, — azt hiszem elég hosszú — időnek kell eltelnie, amíg ezek a nitrogéngyűjtő és átalakító baktériumok a mélyből felkerült felső talajrétegben megtelepsznek és annyira elszaporodnak, hogy munkásságuk észrevehető legyen, annál is inkább, mert ez csak akkor lehetséges, ha ott előzőleg elegendő mennyiségű humusz képződött, miután addig ott ezek a humuszból táplálkozó baktériumok meg sem telepedhetnek. A feltalaj lefordítása val, illetve az általa felszínre hozatalával tehát nyilvánvalólag káros következmények járnak, mert a levegő szabad nitrogénjének megkötése, a nitrogén átalakítása, vagyis a természetes salétromgyártás az ilyen megforgatott földben jó ideig teljesen szünetel.

Összegezve már most az eddigieket, ki merem mondani, hogy a jelenlegi gyakorlat szerinti földforgatást nem tartom helyesnek, a földnek az eddigi forgatási mélységig (pl. szőlőnél 50—70 cm.) való megporhanyítását azonban nemcsak helyesnek, de egyúttal feltétlenül szükségesnek is tartom. A mély, esetleg 80 cm.-ig, vagy akár még mélyebbre való porhanyítás szükségességét és hasznát, azt hiszem, nem szükséges bővebben fejtegetnem, csak egészen röviden említem meg, hogy azzal — eltekintve az egyéb hasznos következményektől — a talaj légjárhatóságát nagymértékben növelve, az itt említett hasznos aerobbaktériumok életfeltételeit javítjuk és számukra a föld mélyebb rétegeit is lakhatóvá tesszük, míg az anaerob denitrifikáló szervezetek káros működését szűkebb keretek közé szorítjuk.

A behozatali vámtarifa.

Míg a háborus évek alatt a mezőgazdasági termelés az infláció folytán tagadhatatlanul jövedelmezőnek látszott és az egyes gazdaságok adósságaiktól megszabadulva megérsődtek, addig ma az a helyzet, hogy a mezőgazdálkodás veszteséggel jár a nagy kiviteli illeletek, a közvetett és közvetlen maximálások, adók, stb. folytán. Ilyen helyzetben természetes törekvése a gazdának a termelés olcsóbbá tétele. Lássuk tehát a gazdasági életünkben új helyzetet teremteni hivatott új behozatali vámtörvényüinktől e célunk elősegítésében mit várhatunk.

Az új tarifa autonóm, önálló, törvényhozásilag megállapított vámtarifa, három részből áll: 1.) minimális, illetve szerződéses tarifa, 2. maximális, illetve általános tarifa, 3.) fenntartásos, illetve parlamenti jóváhagyás nélkül módosítható rész.

Gazdaságpolitikai szempontból tekintve a vámtörvény erősen védvámjellegű, azonban pénzügyi szempontok is meglehetősen érvényesülnek pl. a gyarmatárúknál (kávé, kakao, kokusdió, kokusolaj) stb., melyeknek a vámtétele szintén telemeltetett. A védvámjellegű különösen az iparcikkéknél domborodik ki erősen. A gabonaneműek közül a tengeri vámjá 0,90 ill. 1,35 a. L. mázsánként és a búzác 1,50 ill. 2,25 a. L. m/m.-ként. Tenyészállatok és pedig

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvérs.
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirel (volt Mátyás király-ter) 7. sz.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkét 77 millió lej.
Affiliált intézetek: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hlter Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyhadon.
Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Aruraktár a vasút mellett.

mének, kancák, bikák, tehenek, juhok mindkét nemből, kanok és kocák behozatala földmivvelésügyi miniszteri jóhagyással a megállapított díjtétel $\frac{1}{4}$ részének lefizetése mellett van lehetséges. Régióta vártuk ezt a vámtörvényt és egy kedvezőbb közgazdasági helyzet megteremtésének reményében, azonban sajnálatunkra, meg kell állapítanunk, hogy nem mindenben helyezkedett a tarifa arra az alapra, amelyet Romániának, mint par excellence agrárállamnak, mezőgazdasági helyzete, jövőndő fejlődése megkívánt volna. Aggodalmasnak és veszélyesnek — de méliánytalanul hozott áldozatoknak is — tartjuk rákényszeríteni a gazdaközönségre (az ország lakosságának 80%-ára) a tulmagas vámvédelemmel aránylag drága hazai iparcikkeit különösen akkor, midőn a gazda az adóknak, taxáknak stb. akkora terhét viseli. Nem látjuk továbbá biztosítását annak, hogy az ipar kihasználva a részére biztosított versenyen kívüli állapotot nem fogja az ország lakossága terhére, mondhatni a gazdák terhére tulmagas haszonra törekedni.

A vámtarifának elkerülhetetlen eredménye az árak emelkedése lesz, ami súlyosan esik latba a legolcsóbb termelésre törekvő gazdánál!

A vámtarifa folyó évi április 14-ikén lépett éleibe királyi dekrétummal, amely egyben megszünteti az összes behozatali államokat és a fényűzési cikkekre a tarifafőbbletet, valamint a taxa de comissioni. A gazdaközönséget érdekítő vámtételekből egy néhányat az alábbiakban közlünk.

Kivonat

a folyó évi április 14-ikén életbe léptetett behozatali vámtarifából:

Díjegyység.	Vámdíj arany leuban (á = 40 papír L.)	Minimális tarifa.	Általános tarifa.
Megnevezés.			
Buza 100 kg.		1.50	2.25
Tengeri „ „		0.90	1.35
Árpa „ „		1.—	1.50
Zab „ „		0.90	1.35
Rozs „ „		1.10	1.65
Mének és kancák:			
5 évesnél nagyobb Drb.	62.50	93.75	
5 éves vagy kisebb „ „	37.50	56.25	
9 hónapnál kisebb szópócsikók — — — drb.	1.50	2.25	
Lovak bármely korban (paripák) — — — drb.	62.50	93.75	
Őszvérek és szamarak bármely korban — — — drb.	5.00	7.50	
Bikák bármely korban „ „	50.—	75.—	
Ókrók és tehenek — „ „	50.—	75.—	
Berbécek bármely korban	2.—	3.—	
Juhok — — — — — drb.	1.—	1.50	
Disznók, kocák bármely korban 100 kg.	12.50	18.75	
Kanok „ „ „ „	7.50	11.25	
Malacok (10 kg. vagy kisebb) 100 kg.	2.50	3.37	
Vadászkutyák és luksuskutyák — — — — — drb.	7.50	11.25	
Kapa 100 kg.	20.—	30.—	
Kaszák és sarlók — „ „	10.—	15.—	
Villák — — — — — „ „	12.50	18.75	
Ékek, boronák, hengerek, kultivátorok extirpátorok	15.—	22.50	
Vetőgépek, trólerók, rosták, kukorica-morzsolók szőlőzúzók stb. — — 100 kg.	20.—	30.—	
Traktorok — — — — — „ „	7.50	11.25	
Gőzgépek — — — — — „ „	20.—	30.—	

Ezek a számok mind szorzandók 40-nel. A szorzószámot a kormány időnkint módosíthatja.

V. J.

Az állami rezervák bérleti szerződése.

Az E. G. E. gazdasági osztálya, mint ismeretes, számos esetben jár el a kormánynál a gazdaságok földigényének kielégítése céljából. Az ígéreteken kívül egyebet sohasem kapott, sőt amikor a szakosztály az ígéretek beváltását küldőképpen írásban is szorgalmazta, megjelent egy rendelet, amely szerint az állami rezervákat csak bérbe adják, bizonyos kötelezettségek mellett. Azokat a kötelezettségeket a rendelet megjelenése alkalmával közöltük is.

Most abból az alkalomból, hogy a szakosztály egy ilyen bérleti szerződés birtokába jutott, közöljük a szerződés szövegét egész terjedelemben azzal, hogy amennyiben a gazdaság tagjal ilyen bérleti feltételek mellett igényt tartanak az állami rezervákból valamilyen területre, ez irányú indokolt és kellően felszerelt kérésüket a földmivvelésügyi miniszteriumhoz kell beküldeniök a „Directia Indrumarilor Agricole” címére. A szerződést egész terjedelmében alább közöljük:

Bérleti szerződés.

A Földmivvelési Miniszterium képviselőjében úr számú miniszteri rendelet alapján, mint bérbeadó és úr gazdaság, mint bérlő, alulírt napon az alábbi bérleti szerződés kötetelt.

1. Miniszterium bérbe ad úrnak hektárt, az állam tulajdonát képező területből községben nemesített magvak termelésének céljaira, melynek mérve a felveendő jegyzőkönyvben a Miniszterium közege és a bérlő által együttesen fog megállapítani.

2. A bérlet tartalma 25 év.

3. Évi bér 60 kg. buza hektáronként, mely természetben, évenként szeptember 1-én fizetendő, vagy pénzben, január 1. és augusztus 1. közötti időpontban, az augusztus 1-én érvényes piaci áron. A fizetés módját a Miniszterium állapítja meg s erről bérlőt ajánlott levélben értesíti.

4. A kincstár részére ezen szerződés után (circa 5000 lei) fizetendő. A kincstári illetéket bérlő fizeti.

Bármiféle előre nem látott ok nem jogosíthatja bérlőt a bér redukálása iránti igényre és nem mentesítheti őt a vállalt kötelezettségek alól.

5. Bérlő köteles a szerződés megkötésével egyidejűleg (circa 10.000 lei) garanciát a Miniszteriumnál letenni, amely összeg a szerződés lejártáig a Miniszterium őrzetében marad. A garancia csak akkor fizetetik vissza, ha bérlő a szerződésben foglalt összes kötelezettségeinek megfelelt.

6. Minden bármily természetű állami, megyei és községi adó a bérlőt terheli.

7. A bérlő kötelezve van hektár területből hektár területen növénytermelési kísérleteket végezni, tanulmány tárgyává tenni azokat a növényeket, amelyek ott legjobban tenyésznek, műtrágyázási kísérleteket folytatni s általában vizsgálni és keresni a legjobb termelési módszereket az adott viszonyok között.

8. Bérlő köteles a termelendő nemesített növényekről egy négy évre szóló üzemttervet készíteni.

Ebben az üzemttervben a buzának a terület $\frac{1}{4}$ részét kell elfoglalni.

Az üzemttervet évről-évre a Miniszterium hagyja jóvá.

A miniszternek joga van az üzemttervet változtatni s ez ellen a bérlő nem szólalhat fel.

9. Bérlő köteles azokat a tenyészállatokat eltartani, amelyeket a miniszter reá biz.

10. Bérlő köteles egy szarvasmarhatenyésztést létesíteni és a harmadik évben lennie kell egy bikájának legalább 2 tehénnel az állattenyésztési bizottság által előírt és a tenyészkezületnek megfelelő fajtaból.

Ugyancsak kötelezve van bérlő egy tenyészkanat is nevelni a községi lakosok részére és már első évben köteles fajbaromfitenyészést berendezni.

A bérlőnek a bérlet kezdetekor 4 ökrrel, két ekével és egy boronával kell rendelkeznie, két év letelte után pedig egy sorbaveitőgépet, egy rostát és egy trótert is be kell szereznie.

A bérlő a szerződés megkötésétől számított három évre köteles a bérleten, vagy a legközelebbi tanyán egy lakóházat, egy istállót, magtárt és egy csürt építeni és mindezekről a terveket előzetesen a Miniszterium által jóváhagyatni.

11. Tilos a bérlőnek rossz minőségű,

tisztítatlan vetőmagot felhasználni, azonképen a falusiaknak csak tiszta, triőrözött magot adhat el és bizonyos díj ellenében a falusiaknak kivánságára a vetőmagvakat tisztítani és szeletnie kell.

12. Bérlő köteles a helységéből hozzáfutóknak gazdasági tanácsot és utmutatást adni és a körzetében 10 kmnyire levő községekben évenként tiz előadást tartani. Az előadások idejét és helyét 10 nappal előbb a megyei gazdasági tanácsosi hivattal közölni kell.

13. Bérlő köteles a tanyai épületeket, vetéseket, állatokat, tűz és jég ellen biztosítani.

14. Bérlőnek nem áll jogában a bérlet területet albérletbe adni és jelen bérszerződést nem engedményezheti sem egészben, sem részben másra.

15. Bérlő halála esetén az évben a bérlet a törvényes örökösök birtokában marad, míg az év eltelte után a bérlet a Miniszterium birtokába száll vissza és az örökösök az eszközölt beruházásokért kártalanítva lesznek.

Az esetben, ha bérlőnek gazdasági iskolát végző fia van, úgy az elhalt atyja örökébe léphet.

16. A szerződés bármely pontjának megsértése annak azonnali felbontását vonja maga után, elvesztvén a letett biztosítékot, a bérlő jogaiba a Miniszterium lép.

A Miniszterium egyébként is fenntartja magának a jogot eljárni a bérlővel szemben mindama elszennvedett károkért, amelyek őt jelen szerződés nem teljesítéséből folyólag érik. Bérlő csak eme kártalanítás után fennmaradó feleslegből igényelheti mindama investációk megtérítését, amelyet a birtokon tett.

17. Ha megállapíthatnák a szerződés be nem tartása, erről bérlő ajánlott levélben értesítetik és ennek konstataálásához meghívattik. A vizsgálatról jegyzőkönyv veteik fel, mely akkor is érvényes, ha a bérlő annak aláírását megtagadná.

18. Mindenféle illeteke eme szerződésnek a bérlőt terheli.

19. Vítás esetekben a bukaresti járásbíróóság illetékes.

*

Eddig szól a szerződés. Ha Romániában a törvények és rendeletek, valamint azok magyarázata nem változna a politikai áramlatokkal 2—3 évenként és a gazda nyugodtan számíthatna, úgy az állásukat veszített magyar gazdaságok közül sokan bizonyára még e súlyos feltételeket is vállalnák. Vannak már is, akik ezeket vállalták és bizonyára lesznek is, akik vállalni fogják. Mindenesetre kérjük az érdekelt gazdaság kollégáinkat, hogyha ilyen bérletre vállalkoznak, akkor a közlésre érdemes és mindnyájunkat érdekítő tapasztalataik felől a szakosztályt tájékoztatni sziveskedjenek. A szakosztály ez ügyben Bukarestben készséggel eljár megbízottja útján a miniszteriumban és intézi el a területre reflektáló gazdaságok kérését.

Kolozsvárt, 1927. május hó 4.

Török Bálint

EGYLETI ÉLET.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Id. Kónya István Székelykocsárd.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Bőjtse József Nagyenyed (100 L.), Jahraus János Ferengla.

1926. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Jahraus János Ferendla.

1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Brunner Béla Kolozsborsa, Gazdakör Nagyborosnyó, Jahraus János Ferendla, Nagy Béla (Gazdakör) Bodos.

1927. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Dóczy Lajos Damlenestl.

1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Brunner Béla Kolozsborsa, Gazdakör Nagyborosnyó, Jahraus János Ferendla, Dóczy Lajos Damlenestl, Nagy Béla (Gazdakör) Bodos.

1928. évre 50 L. tagdíjrészt fizetett: Dóczy Lajos Damlenestl.

Törvények, rendeletek.

A gazdasági egyesületek gazdakörök és más jogi személyek figyelmét felhívjuk, hogy az új bélyeg és illeték törvény 16. cikke értelmében a gazdatársadalmi egyesülések, mint jogi személyek meglévő vagyonuk után 0:10—0:30% illetéket kell, hogy fizessenek és pedig f. évi május 23-ig. Bár a hivatalos lapban még nem jelent meg a törvény végrehajtási utasítása a befizetése helyét, módját illetőleg, már is kötelező a fizetés záros határidőn belül.

Visszaható erővel hajtják végre a bélyegtörvényt. Különös meglepetésekben volt részünk e hónapban. Az április hó végén a rendőrhatalomhoz beadott ülés tartási engedélyek iránti kérdésünket a rendőrség visszaküldötte, május 3-án, hogy az a május hó 1-én, tehát az akta iktatása után életbelépett új bélyeg és illeték törvény díjszámba szerint bélyegezzük fel, vagyis, hogy 1 L. helyett 8 L. értékű bélyeget ragasszunk a beadványra. Még nagyobb volt a meglepetésünk, amikor az 1926. évi közgyűlésünk jegyzőkönyvet kb. 20 oldalra terjedő mellékleteivel együtt elintézetlenül visszakaptuk a miniszteriumtól, egy reágombostűzött cetli papírral, melyre az volt kézírásos irva, hogy az aktát az 1927. május 1-én, tehát egy év múlva életbelépett törvény szerint bélyegezzük fel. Ebből azt látjuk, hogy a törvényt visszaható erővel hajtják végre és minden elintézetlenül aktát visszaküldenek beadvójának felül bélyegzésre.

Vegyes közlemények.

A háromszékvármegyei magyar gazdaközönség folyó hó 19-én Sepslszentgyörgyön szervezkedő nagygyűlést tart, amelynek célja megbeszélni a vármegye gazdaközönségének újból való megszervezését. A gyűlésre a vármegye minden részéből számosan készülnek a gazdák és remélhető, hogy egy új lendületet fog adni a gyűlés a vármegye gazdatársadalmi életének.

A hadiözvegyek akkor is kapnak nyugdíjat, ha másodsor is férjhezmennek. A semmitől, mint felebbviteli fórum tárgyalta Popovicu ezredes özvegyének kérését, akinek részére megtagadták a hadiözvegyi nyugdíj folyósítását, mert közben férjhez ment. A semmitől megítélte a nyugdíjat azzal az indokolással, hogy a hadiözvegyek jogairól az 1920-as törvény intézkedik, amely szerint a semmitől elvt döntést hozott, hogy a hadiözvegyek akkor is nyugdíjat kapnak, ha másodsor férjhez mennek.

Udvarhelyvármegyében kedvező a hangulat a gazdaközönség ujjászervezésére. Az E. G. E. és az U. G. E. felkérése alapján dr. Nagy Endre a Szolnok-Doboka vármegyei Gazdasági Egylet titkára Udvarhelyvármegyében Székelyudvarhelyen, Székelykeresztúron és Homoródszentpálon tartott megbeszéléseket a vidék vezető köreivel a vármegye gazdaközönségének ujjászervezése ügyében. A gyűlésekről szóló beszámoló kapcsán dr. Nagy Endre értesítette az E. G. E.-t, hogy a vármegyében igen kedvező a hangulat a gazdaközönség ujjászervezésére. Az E. G. E. s az U. G. E. ezirányban tovább fogják folytatni a megkezdett akciót. — Örömmel olvastuk a jelentésből, hogy a székely nép felhagyott a nagy alkoholfogyasztással és e tekintetben az állapotok lényegesen javultak. A mezőgazdaság katasztrófális helyzete miatt azonban a nép tömegesen vándorol be Bukarestbe munkát keresni. A Rosmann féle csőd áldozatai is kezdik visszanyerni józan mérlegelésüket. A kanadai és brazíliai kivándorlás rengeteg áldozatot szedett és szed ma is.

A harói földmives vérengzés megismétlődött Szalárdon. Az agrárreform által a Bánffy család részére Szalárdon meghagyott letarolt erdőterületet a törvény értelmében fenyőcsemetékkel be kell fásítani. Kais erdőmérnök a héten 200 munkást fogadott föl az uradalom kertjében nevelt fenyőcsemeték kiültetése céljából. Szerdán reggel a palotailvai román gazdák fejszékkel és egyéb eszközökkel fölfegyverkezett román földmives csoport támadó hangon követelte, hogy az ültetést a két nap óta dolgozó munkások azonnal szüntessék be, mert a kérdéses erdőrészt ők legelőnek igényelik. A munkások abba hagyták a munkát. Varga Gyula uradalmi erdőőr pedig a fenyegető magatartást tanúsító palotailvaiakat igyekezett meggyőzni arról, hogy az ültetést az erdőgazgatóság rendelete alapján történiék, ő csak a kötelességét teljesíti és ha nem ültetnék be az uradalom a törvénnyel kerülne össze ütközésbe. A támadók nem akarták megérteni a magyarázatot és Varga Gyulát úgy összeverték, hogy hordágyon kellett szállítani Palotailvára, hol az orvos koponyacsonttörést és hosszú vágásokat és zuzódásokat állapított meg. Az erdőőr leterítése után a támadók szétkergették a munkásokat, kitepték a két nap óta elültetett csemetéket, ami által 50000 lei kárt okoztak a birtokosnak. Br. Bánffy Dezső az uradalom nevében az esetet táviratilag bejelentette a járási erdőgondnokságnak, az erdőigézőságnak és a prefekturának. A harói eset után most a palotailvaiak állanak felfegyverkezve a törvénnyel szemben és a hogyan a harói gyilkosok közül nincsen senkinek bántódása, ép úgy nem történt semmi bántódásuk a palotailvai botrányrendezőknél sem. Az ilyen esetek hangtalan eltűrése azt fogja eredményezni, hogy mások is jönnek ezután, a végén pedig a hatóság tehetetlen lesz a fegyveres bandák rombolásaival szemben. Azt hitték, hogy már nyugvó pontra jut a földreform ügye, de ugylát-szik, hogy a véres leszámolás csak ezután következik.

Az első jelentés az Azoform kísérletekről. Az E. G. E. Növénytermelési Szekosztálya az idén Azoformmal trágyázási kísérleteket végez. A kísérletező gazdatársak közül Valovits Ferenc magyar láposi gazdatársunk a héten két buzátvetet küldött be az ugarba szeptember 15 én vetett őszi búzából. Az Azoformmal vetett buza 80 cm. magas, erőteljes fejlődésű, az Azoform nélküli buza pedig épen fele, 40 cm. magas. A fejlődés ilyen aránya nagyon meglepő, az eredménnyel azonban meg kell várunk a kísérlet végét, hogy véleményünket

a többi gyakorlati adatok egybevetése alapján megalkothassuk. Kérjük a kísérleteket végző gazdatársainkat ezután is, hogy a kísérletekről évközben is szíveskedjenek egy pár sorban tudósítást küldeni, mert azokat a gazdatársaink széles rétegei meleg érdeklődéssel kísérik.

PIAC.

Állatok vidékenként:

	Fejős tehén borjuval	Igásókor páronként	Hízott sertés kg	Növendék marha drb.	Igás ló drb.
Cs.-szerecs	12—16,000	20—28,000	35—36	8—12,000	6—14,000
Erkeserü	6500—8000	15—20,000	36	800—4000	2—15,000
Kszl.-kereszt	8—12,000	25—30,000	38—42	6000	6—10,000
Klopódia	4—8000	12—18,000	32	3—6000	4—8,000
Kótliget	4500—7000	16—19,000	32—33	1500—2500	6—8,000
M.-nemegye	6—13,000	20—30,000	—	1—6,000	6—8,000
Nagyszében	8—14,000	18—26,000	30—34	4—8,000	8—14,000
Sülelmed	800—1200	15—24,000	35	2—6,000	—
Hidvég	10—18,000	18—30,000	32—35	—	—
Keresd	6—10,000	15—20,000	30—34	—	—

SZÖLOGAZDÁK!

Örizzkedjenek az utánczatóktól!

Permetezzék szőlőiket csakis az eredeti

Vermorel Eclair

Cluj készülékkel.

Az egész világon a legjobbnak elismerve és mindenütt alkalmazva. — Tartalék alkatrészek állandó raktára és Vezérképviselése egész Románia területére:

STR. BATRĂNILOR 40. BUCUREȘTI

A szőlőmoly elleni védelem megoldva.

ARZOLA MOLEX

Arzénpermetezőszers.

Arzénpermetezőpor.

Bordóiléhoz már a legelső permetezéstől kezdve állandóan keverjen 100 literenként 30—40 deka ARZOLÁT.

Virágzaskor és július vége felé egyszer-kétszer porozza meg a fürtöket MOLEX arzénporral.

Kérjen ismertetőt!

Kapható:

Gergely Ferenc utóda, Kolozsvár, Piața Unirei 21. Biharvármegyei Gazdasági Egyesület Oradea, Alea Romei 1. Szolnokdobokavármegyei Gazdasági Egyesület, Dej. „HANGYA” Szövetkezet Aiud és fiókjai. Spliz Mór, Careil-Mari. Szalmármegyei Gazdasági Egyesület, Satmar. Eszényi J. Turda.

MEZŐGAZDÁK!

Jövedelmezőbb a gazdaság, ha a károsítók ellen alábbi szerek alkalmaztatnak:

NOSPRASEN a peronospora, moly, ilonca, valamint a szőlő és a gyümölcsös minden rágó bogara ellen.

APHIDON a levél- és vértetű ellen.

SOLBAR lisztharmat ellen.

HOLFIDAL a földi bolha ellen.

ZELIO paszta patkányok irtására.

ZELIO méreggolyók egerek irtására.

CERTAN poloska és marhatetű ellen.

CAPORIT istállók dezinfektálására járványok ellen.

Kaphatók minden mezőgazdasági árucsernokban és szakmabell cégnél, valamint alábbi címtől:

ROMANIL R.-T.

Timisoara, I. Bánáti palota.

Kolozsvárt: W. WEINRICH & Ing. ZAPFE, Cal. Reg. Ferdinand 99.